

Checklist SWPBS: certificeringverslag voor scholen

School: De Harl-ekijn, Cuijk

Datum bezoek: 19-03-2015

Niveau: groen, geel, rood

Beoordeling: Geslaagd

- = niet voldoende

+ = voldoende

++ = goed

Schoolbrede niveau van PBS	--	+	++	opmerkingen
Schoolwaarden				
De gezamenlijke schoolwaarden zijn beschreven.			++	Respect, veiligheid en verantwoordelijkheid
De gezamenlijke schoolwaarden zijn gevisualiseerd en hangen in de school.			++	Op het speelplein hangt momenteel de verwachting van de maand: een gedragsverwachting die ze komende periode extra onder de aandacht willen brengen.
3 geïnterviewde leraren uit verschillende bouwen kunnen de schoolwaarden benoemen			++	
3 geïnterviewde leerlingen uit verschillende bouwen kunnen de schoolwaarden benoemen			++	
Zijn er voldoende elementen op orde? (80%)			JA	
Gedragsverwachtingen				
De gedragsverwachtingen gekoppeld aan de waarden zijn concreet en positief gesteld en beschreven in een matrix			+	Wel soms veel verwachtingen per locatie, bijvoorbeeld bij de algemene ruimtes (toilet, plein)
De gedragsverwachtingen zijn gevisualiseerd en hangen duidelijk -zichtbaar in de gemeenschappelijke ruimtes van de school waarvoor ze zijn opgesteld, waaronder: de toiletten, de kantine (indien aanwezig), de centrale hal, de gangen & het schoolplein). Ook de schoolbrede gedragsverwachtingen zijn gevisualiseerd en hangen in de school. In totaal hangen er op minimaal acht plekken visualisaties in de school.			++	Niet alle verwachtingen worden middels een pictogram gevisualiseerd. Bijvoorbeeld bij de hal zijn de gedragsverwachtingen 'Ik loop rustig' en 'ik geef anderen de ruimte' niet gevisualiseerd. De meest relevante gedragsverwachtingen worden gevisualiseerd. Er zijn ook gedragsverwachtingen geformuleerd over leerkrachtgedrag in contact met ouders, leerlingen en collega's.
Leraren zijn in de klas helder in wat zij van de leerling verwachten (observatie)			++	De leerlingen worden herinnert aan de gedragsverwachtingen bij de start van een lesonderdeel, bijvoorbeeld bij het zelfstandig werken. Gedragsverwachtingen hangen duidelijk zichtbaar in de klas, per lessituatie verschillende verwachtingen geformuleert.
Zijn er voldoende elementen op orde?			JA	
Lessen in goed gedrag				
Er zijn lessen in goed gedrag beschreven			+	Ja, voor de verschillende locaties zijn lessen voor het aanleren van de gedragsverwachtingen beschreven. De nabespreking zou explicieter beschreven mogen

Checklist SWPBS: certificeringsverslag voor scholen

			<p>worden om de overdraagbaarheid naar nieuwe leerkrachten en invalkrachten te garanderen. Een aantal waarom-vragen opnemen in het format bij de nabespreking helpt (nieuwe) leerkrachten en invalkrachten de koppeling naar de waarden te maken en houdt de leerkrachten scherp op het inzetten van deze vragen. Ook tijdens het voorbereiden van de groep, kan de leerkracht de blik van de leerlingen meer sturen door aan te geven: 'wat zien jullie mij allemaal <u>goed</u> doen?'. Dit vergroot de kans op succesvolle antwoorden van de leerlingen en schept mogelijkheden tot bekrachtiging ☺.</p> <p>Er zijn leuke alternatieve ideeën geformuleerd voor het aanleren/ onder de aandacht brengen van de gedragsverwachtingen. Zoals het maken van een tableau vivant, in spelvorm (ren je rot, party en co, fotomemorie), kinderen 'undercover' laten noteren hoe vaak gewenst gedrag voorkomt.</p>
Er is een jaarplanning waarin staat beschreven wanneer de lessen worden gegeven			Er is een planning voor het herhalen van de PBS lesjes. De leerkrachten geven aan dat de eerste drie/ vier weken na de zomervakantie alle lessen gegeven worden, in de periode na de kerstvakantie worden deze nogmaals herhaalt. In de tussentijd worden de lessen naar behoefte herhaalt.
3 geïnterviewde leraren uit verschillende bouwen kunnen minimaal drie voorbeelden geven van concrete lessen die zij of een ander hebben gegeven aan hun klas.		+	
3 geïnterviewde leerlingen uit verschillende bouwen geven aan dat zij de lessen hebben gehad in het afgelopen halfjaar.		+	
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?			JA
Systeem van positieve bekrachtiging			
Er is een schoolbreed systeem van positieve bekrachtiging beschreven voor alle ruimtes			<p>++</p> <p>Leerlingen kunnen op individueel- en groepsniveau muntjes verdienen. De beloningen zijn groepsgewijs en worden door de kinderen en leerkracht gezamenlijk gekozen. Voorbeelden van beloningen zijn: Kring/gezelschapsspelletjes, dansen, buiten spelen, voorlezen, naar de speeltuin, tekenen/kleuren, luisterboek, vouwen, filmpje kijken, spel kiezen bij gymles, thee drinken etc. De leerlingen benoemen beloningen die zij het allerleukste hebben gevonden: geldspel in het bos, levend stratego en trefbal.</p> <p>NB: er staat expliciet vermeld dat er geen kinderen uitgesloten mogen worden van een groepsbeloning en dat er geen uitgedeelde muntjes afgenomen mogen worden (als zijnde een consequentie). Sterk!</p> <p>Het is niet duidelijk geworden hoe er bijgehouden wordt of alle leerlingen evenredig beloond worden;</p>

Checklist SWPBS: certificeringsverslag voor scholen

			wordt iedereen gezien? Indien dit niet wordt bijgehouden dan is dit zeker een punt van aandacht.
Leraren bekrachtigen gewenst gedrag in de klas in de verhouding 4:1 en passen het systeem van positieve bekrachtiging toe (observatie).		+	Er vindt veel sociale bekrachtiging plaats, het uitdelen van tokens heb ik niet gezien.
3 geïnterviewde leraren geven aan dat het systeem van positieve bekrachtiging wordt toegepast		+	
3 geïnterviewde kinderen hebben in de afgelopen maand een token verdiend.		++	Van de leerlingenraad was er één leerling die diezelfde dag een token had verdiend en drie leerlingen die er de dag daarvoor één hadden gekregen.
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?		JA	
Reactieprocedure en consequenties op gedrag			
Er staat beschreven hoe de aandacht voor ongewenst gedrag wordt geminimaliseerd.		+	Bewust negeren staat opgenomen in het lijstje van corrigerende consequenties. Ook mooi het lijstje van 'oplossingsgerichte acties bij ongewenst gedrag; gericht op pro-actief handelen van de leerkracht.
De reactieprocedure staat beschreven		++	De reactieprocedure is in een stroomdiagram van picto's gevisualiseerd en staat helder beschreven. In de reactieprocedure mis ik bij stap 1 het herinneren aan de gedragsverwachting: 'Wat is ook alweer de afspraak over....?'. Door deze stap bewust in te zetten geef je kinderen een kans om zelf aan te geven wat het gewenste gedrag is en het antwoord te bekrachtigen als dit juist is.
Leraren minimaliseren de aandacht voor ongewenst gedrag in de klas (observatie)		+	
Leraren zetten de reactieprocedure in de klas in (observatie)		+	Uit de observatie niet naar voren gekomen
De reactieprocedure wordt schoolbreed toegepast (observatie)		+	Uit de observatie niet naar voren gekomen. Bij het interviewen van de leerlingen van de leerlingenraad kunnen de leerlingen deze wel precies benoemen als hen gevraagd wordt wat er gebeurd als zij ongewenst gedrag laten zien.
Er is een schoolbreed menu van eenduidige consequenties vastgesteld		+	Voorbeelden van corrigerende consequenties. Daarnaast zijn er aparte consequenties geformuleerd voor het plein. Mooi uiteengezet hoe er gereageerd wordt bij klein en groot probleemgedrag.
Uit de data blijkt dat dit menu aan consequenties wordt gehanteerd.	-		Consequenties worden niet inzichtelijk middels de gedragsincidentenregistratie
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?		JA	
Gedragsincidentenregistratie			
Over gedragsincidenten worden de volgende gegevens verzameld: plek, tijd, datum, wie betrokken, incident, maatregel, melder	-		Maatregel/ consequentie wordt niet in kaart gebracht met het incidentenregistratieformulier.
Er is een systeem in gebruik voor het periodiek verzamelen en analyseren van data over gedrag		+	IRIS. De Harlekijn is niet tevreden over de incidentenregistratie via IRIS. Er ontbreken gegevens/ incidenten. Er wordt veel moeite in gestoken door het schoolteam dus frustrerend als je er dan niet de gewenste gegevens uit kunt halen.

Checklist SWPBS: certificeringsverslag voor scholen

			Het huidige systeem functioneert onvoldoende (op lange termijn) om data goed te kunnen benutten. De Harlekijn ziet dit zelf ook als een punt van aandacht en is voornemens SWIS te gaan gebruiken. Fijn!
Er zijn vaste medewerkers die gegevens invoeren en analyseren		++	Alle leerkrachten registreren incidenten, datamanager in het PBSteam zorgt voor uitdraai.
Er zijn gegevens beschikbaar die laten zien dat er minimaal drie keer per jaar data wordt teruggekoppeld naar het schoolteam		++	In het jaarplan komt naar voren dat er ook gewerkt wordt met video-datascoreing (dataverzameling op groen). Naar aanleiding van signalen uit het team, bijvoorbeeld 'Het loopt niet lekker bij de toiletten' wordt er een moment gekozen waarop er opnames gemaakt worden bij de betreffende lokatie om inzicht te geven en in leerling- en leerkrachtgedrag. Mooie manier om zo inzichtelijk te maken welke groene interventies extra ingezet/ benut kunnen worden om weer het gewenste resultaat te bereiken.
3 geïnterviewde leraren geven aan dat de data wordt benut om besluiten te nemen over gedragsbeïnvloeding		++	
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?		JA	
De algemene ruimtes: het plein			
Elementen van actief toezicht houden zijn beschreven		++	'Structuur en toezicht plein'
Er wordt schoolbreed actief toezicht gehouden in de algemene ruimtes van de school en op het plein (observatie)		++	Heel mooi, door alle leerkrachten! Mooi hoe hier op gereflecteerd is middels de video-dataverzameling over het gedrag van leerkrachten op het plein, in de hal.
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?		JA	
PBSteam bijeenkomsten/ beleid			
Er is een PBSteam met een brede vertegenwoordiging van de verschillende geledingen van de school (directeur, vertegenwoordiging vanuit elke bouw, IB-er/ zorgcoördinator, ouder, etc.)		++	Het PBSteam bestaat momenteel uit vier personen, de directeur, de intern begeleider en twee leerkrachten. Er heeft enige tijd een ouder zitting genomen in het PBSteam maar er is na een jaar besloten dat een formule waarbij ouders op een andere manier betrokken zouden worden prettiger was, namelijk het betrekken van ouders bij de themaochtenden.
Er is een duidelijke rolverdeling in het team		++	
Het PBSteam komt maandelijks bij elkaar (alle vergaderingen zijn een jaar vooruit gepland)		+	5 a 6 keer per jaar, daarnaast worden er (ongeveer) maandelijks briefings met het hele schoolteam georganiseerd.
Er is een vast format voor PBS-teamvergaderingen		++	
PBS-teamvergaderingen worden genotuleerd		++	
Er is een verslag van databespreking van het PBS-team	-		Geen ingevuld voorbeeld aangeleverd
Databespreking gebeurt volgens vaste stappen: plan-do-check-act		+	'Analyseformulier data PBS'. De school heeft een data-analyse formulier ontworpen, waar klein probleem gedrag en groot probleemgedrag apart van elkaar beoordeeld worden. Er wordt aandacht aan het SMART formuleren van doelen.
Data wordt maandelijks gescreend		+	Uitdraai IRIS
Acties en afspraken worden bij een volgende	-		Geen ingevuld voorbeeld van aangeleverd

Checklist SWPBS: certificeringsverslag voor scholen

vergadering nagelopen: op basis van data wordt bekeken of doelen gehaald zijn				
Het PBSteam heeft een actieplan/ jaarplan dat minder dan een jaar oud is			++	Schooljaar 2013-2014
Er is budget om PBS verder te ontwikkelen/ ondersteunen		+		Uit het ZBO blijkt dat er geen vaststaand budget is voor PBS maar dat alle verzoeken tot nu toe gehonoreerd konden worden.
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?			JA	

Gele interventies voor leerlingen met milde risico's	-	+	++	opmerkingen
De school heeft een set aan interventies op het gele niveau van PBS beschreven (minimaal 2 interventies): 1 interventie richt zich op de gedragsfunctie aandacht vragen en 1 interventie richt zich op de gedragsfunctie vermijden.			++	Check in Check Out, gedragskaart, zelfmanagement, sovatraining, kids skills, beloningssysteem, eerste stap
De toeleiding naar interventies op het gele niveau staat duidelijk beschreven in termen van criteria.			++	Heel mooi overzicht! Middels het overzicht wordt op een goede manier gecheckt of het groene niveau goed op orde is/ voldoende wordt ingezet, wanneer het probleemgedrag zich met name voordoet, kleine GFA om te bepalen of het om vermijding of aandacht gaat, overzicht met acties die door de leerkracht ingezet kunnen worden om het gedrag van de leerling bij te sturen.
De interventies zijn het gehele jaar beschikbaar voor leerlingen die dit nodig hebben		+		Organisatorisch (mede vanwege het kleine leerkrachtenteam) is het een uitdaging om de gele interventies te allen tijde in te kunnen zetten. Er zal per casus bekeken moeten worden hoe de rolverdeling voor het inzetten van de gele interventies het beste vorm gegeven kan worden.
Er wordt data verzameld over de uitvoering en het effect van de interventies (pijler data)		+		Tevredenheidsonderzoek leerling, leerkracht en ouders. Er is een format voor een evaluatiegesprek met ouders. Mooi hoe hier eerst naar nieuwe positieve ervaringen in de thuissituatie en op school gevraagd wordt.
De interventies sluiten aan bij de waarden en gedragsverwachtingen van de school			++	
Heldere gedragsverwachtingen, het actief aanleren van gedrag, het positief bekrachtigen van gedrag en duidelijke consequenties zijn vaste elementen in de beschreven interventies.			++	
De school beschikt over voorbeelden van data over leerlingen die in het afgelopen jaar een gele interventie hebben gehad.			++	Mooi uitgeschreven voorbeeld van R. waarbij ook de ouders/thuissituatie meegenomen worden in het ombuigen van ongewenst gedrag.
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?			JA	

Rode interventies voor leerlingen met een intensieve ondersteuningsbehoefte	-	+	++	Opmerkingen
---	---	---	----	-------------

Checklist SWPBS: certificeringsverslag voor scholen

De school heeft een set aan interventies op het rode niveau van PBS beschreven (minimaal 1 interventie gericht op het analyseren van de functie van gedrag (GFA))			++	GFA, Individueel pedagogisch handelingsplan, Oudertraining en begeleiding, Multidisciplinaire aanpak
De toeleiding naar interventies op het rode niveau staat duidelijk beschreven in termen van criteria.			++	De beschrijving is helemaal op orde.
Er is beschreven hoe ouders en externe partners betrokken worden bij de rode interventies			++	Externe partners: WSNS team, intensief betrokken bij toeleiding, evaluatie en evt. doorverwijzing. Ouders: tevredenheidsonderzoek en evaluatiegesprekken, hoe worden zij bij het in kaart brengen van het probleemgedrag betrokken en selecteren van de juiste aanpak? GFA checklist ouders.
De interventies zijn het gehele jaar beschikbaar voor leerlingen die dit nodig hebben		+		Zie opmerking bij de gele interventies.
Er wordt data verzameld over de uitvoering en het effect van de interventies (pijler data) en het proces van individuele leerlingen wordt systematisch gevolgd.		+		Evaluatiegesprekken: welke data wordt benut? <i>Formulier hulpvraag: incidentenregistratie/ LOVS/ Zien/ observaties? Wordt deze data ook benut bij het evalueren van de effecten van een interventie?</i>
Het plan van aanpak voor leerlingen die een zeer intensieve interventie nodig hebben staat beschreven in een individueel handelingsplan (gedrags-interventie plan)			++	Mooi uitgeschreven voorbeeld van J.
Heldere gedragsverwachtingen, het actief aanleren van gedrag, het positief bekrachtigen van gedrag en duidelijke consequenties zijn vaste elementen in de beschreven interventies.		+		Er wordt gecheckt bij de toeleiding welke elementen van het groene niveau nog meer aandacht verdienen/ steviger ingezet kunnen worden bij de betreffende leerling.
De school beschikt over voorbeelden van data over leerlingen die in het afgelopen jaar een rode interventie hebben gehad.			++	J.
Drie geïnterviewde leraren geven aan op de hoogte te zijn van rode interventies in de school en hiervan gebruik te maken.		+		
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?			JA	

Samenwerken met ouders en de ketenpartners in PBS	-	+	++	Opmerkingen
Er is beschreven hoe er wordt gewerkt aan het onderhouden van een positief contact met <u>alle</u> ouders	-			Er wordt intensief samengewerkt met ouders in het kader van de thema-ochtenden. Echter het blijft lastig om hierbij, en bij het organiseren van de ouderavonden, alle ouders te betrekken. Een herkenbaar fenomeen. Wat leerkrachten individueel inzetten om een positief contact te bewerkstelligen met alle ouders, naast het benoemen van kwaliteiten van de leerling tijdens oudergesprekken, is niet naar voren gekomen. Hier zou de Harlekijn nog in kunnen investeren.
Ouders worden betrokken bij het PBSproces: in het PBSteam of in een andere vorm (PBS-ouderdenktank bijv.)			++	Er is een ouderwerkgroep opgericht. Themaochtenden worden in overleg met ouderwerkgroep vastgesteld. Opvoedkundige en PBS gerelateerde thema's komen aan bod: Complimenten geven; Hoe ga ik om met ongewenst gedrag; Hoe

Checklist SWPBS: certificeringverslag voor scholen

				PBS thuis? Tijdens een thema-ochtend ook GV voor ouders geformuleerd; wat verwachten ouders van elkaar.
Ouders worden systematisch geïnformeerd over PBS			++	Ouderavond Thema-ochtenden
Er zijn PBSactiviteiten voor ouders (thema-avonden, koffieochtend, ouderhoek)			++	
Er is beschreven hoe de samenwerking met ketenpartners wordt vorm gegeven in de school en welke partners betrokken zijn bij de school		+		Samenwerking met CJG; verzorgt ism IB themaochtenden. Naast de samenwerking met medewerkers van het CJG wordt er bij het inzetten en uitvoeren van interventies samengewerkt met een School Maatschappelijk Werkster. Met haar is zeswekelijks contact. Deze samenwerking werd benoemd maar er kan nog iets explicieter worden gemaakt/ beschreven worden hoe de samenwerkingsstructuur is vormgegeven.
De school heeft voor ouders een korte lijn naar ketenpartners voor opvoedvragen op diverse niveaus		+		Na afloop van thema-ochtenden kunnen ouders in gesprek met medewerker van het CJG.
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?			JA	

Borging en ontwikkeling (verdieping) van PBS	-	+	++	Opmerkingen
Er is een recente analyse van het zelfbeoordelingsonderzoek beschreven			++	Zeker! Het ZBO wordt jaarlijks uitgevoerd om zicht te krijgen op de speerpunten van de school bij het vormgeven en borgen van de SWPBS aanpak.
80% van het groene niveau van PBS is geborgd in het team volgens het laatste zelfbeoordelingsonderzoek			++	ZBO: 'Onderwijs en interventie'
Er is een plan beschreven voor het waarborgen en verder ontwikkelen van PBS		+		
Er is een plan beschreven voor het scholen en begeleiden van nieuwe teamleden in PBS		+		
Zijn er voldoende elementen op orde (80%)?			JA	